

Dobré ráno, Lucie, dobré ráno, Moravo!

Dnes mě potěšila Lucie ještě více než obvykle. Měla totiž připravené Nezvalovy verše:

*Na břehu řeky Svatky kvete rozrazil,
na břehu řeky Svatky roste nízká tráva,
rád chodil jsem tam denně, koupal se a snil,
na břehu řeky Svatky kvete rozrazil
a voda je tu těžká, chladná, kalná, tmavá.*

První část procházek či projížděk kolem horního toku řeky Svatky jsem nedávno končil v Herálci, resp. na Devíti skalách a Žákově hoře. Mezitím vody řeky dotekly z Herálce do města Svatky.

Svatka je městem od roku 1867. Je městem, i když má jen o málo víc než 1500 obyvatel. Historie má co dělat s nedalekým hradem Rychmburk. V 18. století se majiteli panství stali Kinští, Filip Kinský zde mimo jiné začal poprvé na Vysočině pěstovat len, dal také vybudovat nad městem rokokový lovecký zámeček Karlštejn. Rodákem Svatky je Josef Věromír Pleva, autor Malého Bobše (narodil se v Moravské Svatce 12. 8. 1899, pochován v Novém Městě na Moravě).

Když bych v souvislosti se Svatkou měl uvést aspoň maličko ze sportovního světa, pak určitě tradici rychlobruslení. Rychlobruslařská dráha byla ve Svatce postavena v letech 1953–1954, do té doby se bruslilo hlavně na zamrzlých rybnících. Škvárová atletická dráha tak našla uplatnění i v zimě. Dobrovolníci odpracovali stovky brigádnických hodin, rychlobruslařská dráha byla otevřena na začátku roku 1954. Tloušťka ledu byla 25 cm. Od 11. do 13. února toho roku se zde konaly první mezinárodní závody. Byla to první stálá dráha v Československu. Od počátku se v zimě o dráhu staral rychlobruslař a později trenér Jiří Schöppe. Ovál měl svůj vývoj, v roce 1991 byl zatravněn, zkrácen, později přeložen. Jiří Schöppe se přípravě ledu ve Svatce věnoval až do roku 2004.

Uvedu aspoň nejvýznamnější rychlobruslařské osobnosti, které ve Svatce vyrůstaly. Už zmiňovaný Jiří Schöppe, Jarmila Šťastná (reprezentovala na ZOH v Innsbrucku v roce 1964), Schöppe trénoval Petra Nováka (dnes trenér Martiny Sáblíkové), Novákův svěřenec Jiří Kyncl reprezentoval na ZOH 1988 v Calgary a 1992 v Albertville. Ve Svatce začínala i nejvýraznější naše rychlobruslařská osobnost Martina Sáblíková ze Žďáru nad Sázavou.

Město Svatka má historicky dvě části – moravskou část na pravém břehu a českou část na levém břehu řeky. Podobně třeba i Cikánka a Křižánky. Rodákem Křižánek je malíř František Bukáček (1910 – 1988). Lze zde vidět celou řadu pěkných domků, které jsou pro tuto oblast typické – roubenky.

Mám-li doporučit trasu na výlet, pak ze Svatky kolem golfového hřiště k zámečku Karlštejn a dál ke skalnímu útvaru Zkamenělý zámek. Odtud k dalším skalám Velké perničky, Čtyři palice. Odtud už dolů do Křižánek, případně do Milov.